

2014 W1229

5 februari 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. drs. M. Jeltjes, advocaat te Amsterdam,

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven priester van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 17 oktober 2014. Op 13 november 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van de heer [naam], vice-kanselier van het bisdom Haarlem-Amsterdam. Op 6 januari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klagster is verschenen. Zij heeft haar klacht toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Jeltjes en een vriendin.

Namens het bisdom is verschenen de heer [naam].

2. De klacht

2.1. Klagster verhuisde in de zomer van [jaartal] naar [plaats]. Ze was toen 12 jaar oud. Het gereformeerde gezin bestond uit vader, moeder en zes kinderen. Klagster was de op één na jongste. [naam] was het op één na oudste kind. [naam] was verstandelijk beperkt. Hij overleed toen hij 17 jaar oud was. Klagster was op dat moment 8 jaar oud. Hoewel het gezin van gereformeerde huize was, ging klagster naar de Rooms-Katholieke huishoudschool [naam] in de buurt. Aangeklaagde verzorgde daar de godsdienstles. Dit was altijd een bijzondere les, want hij had een bandrecorder waar hij religieuze muziek op draaide. Klagster was destijds wat recalcitrant en moest wel eens nablijven. Klagster was dan vaak de enige die nableef bij aangeklaagde. Hij begon dan tegen haar te praten, zei dat ze stout was en pakte haar hand vast. Thuis was klagster dit soort lichamelijk contact niet gewend en ze wist niet goed wat ze hiervan moest denken. Door haar opvoeding was ze gewend niet

tegen een volwassene in te gaan. Aangeklaagde imponeerde als een grote en forse man, maar was ook innemend.

Tijdens een nablijfsessie in de tweede klas (schooljaar [jaartal-jaartal]) stak aangeklaagde tijdens een gesprek zijn hand bovenin het gele wollen truitje met knoopjes dat klaagster droeg. Onder het truitje had klaagster een hemdje aan. Klaagster had op haar twaalfde al wel borstjes ontwikkeld en hij zat aan haar borsten en tepels. Hij zei tegen haar dat zij niet moest schrikken, want het was normaal dat hij dit deed. Ook zei hij dat klaagster ongehoorzaam was geweest, maar dat hij haar lief vond. Hij zei tegen haar dat ze niets thuis mocht vertellen, want dan zouden ze haar weg sturen. Net zoals ze met haar broer [naam] hadden gedaan. Hij was naar een inrichting gestuurd. Aangeklaagde bleef op haar inpraten terwijl hij aan haar borsten zat. Het voelde eindeloos voor klaagster. Daarna mocht ze naar huis.

Ditzelfde heeft zich nog een keer op school tijdens het nablijven herhaald. Klaagster ging niet tegen hem in.

De laatste keer op school vroeg aangeklaagde aan klaagster om bij hem thuis te komen in de pastorie die naast de kerk lag. Ze moest het wel eerst thuis vragen. Klaagster kreeg toestemming van haar moeder en ging met lood in haar schoenen naar de afspraak. Ze herinnert zich dat ze de trappen van het bordes op liep, maar die leidden naar de ingang van de kerk. Ze zag dat de pastorie er naast lag. Ze aarzelde voor de deur, maar belde toch aan. Aangeklaagde deed de deur open in zijn pak, zoals hij er ook op school uitzag. Ze liep door een mooie, koele en statige hal naar een trap, naar boven en kwam uit in wat leek op een studeerkamer. Het was een vrij donkere kamer met een groot bureau, een sofa en een lage eiken tafel met een zwarte bandrecorder. Ze moest bij hem op de bank gaan zitten, waarna hij haar onder haar kleding betastte. Daarna ontdeed hij haar van haar truitje. Hij duwde haar op de bank naar achter, zodat ze lag. Hij trok haar ribbroek en onderbroek naar beneden. Hij penetreerde haar vagina wat veel pijn deed. Ze gilte en hij zei dat het zo niet ging. Hij zei haar onder de salontafel te gaan zitten met haar hoofd terwijl hij nog half op de bank achter haar zat. Hij zei haar dat ze geen lawaai mocht maken. Hij had zijn donkerblauwe pantalon en onderbroek op zijn enkels en had de ribbroek en onderbroek van klaagster naar beneden getrokken. Toen verkrachtte hij haar anaal. Hij ging snel ademen en kreunde. Hij gaf haar vervolgens een zakdoek en droeg haar op zich schoon te maken en daarna hardop te bidden, zodat haar zonden haar werden vergeven. Vervolgens trok hij haar op schoot om muziek te luisteren. Hij knuffelde haar. Klaagster was compleet in shock, ze kan moeilijk beschrijven wat haar overkwam. Het leek alsof ze naar een ander zat te kijken. Bij het afscheid heeft hij haar nog onder druk gezet door te zeggen dat het haar eigen schuld was. Hij zei dat ze aan haar broer [naam] moest denken en dat haar vader en haar moeder haar toch niet zouden geloven. Dit is ongeveer zes of zeven keer gebeurd in de pastorie.

2.2 Toen er een nieuwe scholengemeenschap in [plaats] kwam, heeft ze haar ouders gevraagd om daar naar de brugklas van de havo te mogen. Klaagster ontwikkelde in de eerste drie jaar van de havo een migraineachtige hoofdpijn die bijna dagelijks voorkwam. Ze was duizelig en was zomaar een paar keer op straat gevallen. Ze ging naar een zenuwarts in [plaats] en werd in de derde klas opgenomen in het ziekenhuis voor hersenonderzoek. Ze kreeg daar een slaapkuur van een maand. Ze werd in slaap gehouden met injecties. De arts hoopte hiermee de vicieuze cirkel van de hoofdpijn te doorbreken.

2.3 Na de havo ging klaagster de verpleging in. In de weekenden als ze vrij was, kreeg ze regelmatig heftige migraine. Ze at slecht en zorgde slecht voor zichzelf. Toen ze 24 jaar oud was, ging ze naar een homeopathische arts. Hij verkrachtte haar ook. Ze belandde in een vreselijke periode: ze was depressief, had anorexia en kwam na verloop van tijd in de psychiatrie terecht. Ze was moe, onzeker, depressief en raakte alles kwijt. Ze haatte zichzelf.

2.4 Klaagster heeft naar aanleiding van het misbruik het gevoel dat zij zich door haar leven moet slepen. Ze moet zich staande houden, ze vindt niet meer zoveel aan het leven. Ze voelt zich sommige periodes ook vies en vervreemd van haar lichaam; ze doucht dan meer. Ook ervaart zij periodes dat zij niet goed naar het toilet kan gaan. Het pijnlijke gevoel herkent zij van vroeger, van na het misbruik. Klaagster ging vroeger regelmatig met haar moeder naar de huisarts omdat zij pijn had bij de toiletgang. Zij ervaart problemen op seksueel gebied: seks met haar man is moeilijk en pijnlijk en zij kan niet goed omgaan met onverwachte aanrakingen van anderen.

- 2.5
- Klaagster wil graag erkenning van wat haar is overkomen en het gevoel hebben dat zij eindelijk iets voor zichzelf doet;
 - klaagster wil met haar klacht bijdragen aan het voorkomen van misbruik binnen de Rooms-Katholieke kerk en met haar klacht bijdragen aan de belangen van andere slachtoffers;
 - klaagster wenst na eventuele gegrondverklaring van de klacht financiële compensatie voor wat haar is overkomen.

3. Het verweer

Aangeklaagde, die in [jaartal] kapelaan was in [plaats], is inmiddels overleden en kan geen weerwoord geven. Namens de bisschop heeft vice-kanselier [naam] in zijn reactie zijn medeleven uitgesproken jegens klaagster. Haar klaagschrift bevat een schokkend verhaal, dat vertelt dat zij in haar jeugd veel heeft moeten doorstaan, veroorzaakt door een persoon die juist veiligheid en bescherming had moeten bieden. Voorts schrijft hij dat er binnen het bisdom niets bekend is over misbruik gepleegd door aangeklaagde. Het klaagschrift kan derhalve niet bevestigd noch ontkend worden. Hij heeft klaagster veel sterkte toe gewenst bij de verdere verwerking van wat zij heeft moeten doormaken. Hij hoopt dat een voorspoedige afwikkeling van de procedure haar kan helpen.

De heer [naam] heeft tijdens de hoorzitting opgemerkt dat het veel respect afdwingt dat klaagster haar verhaal doet. Het is een indrukwekkend verhaal en betreurenswaardig dat het klaagster is overkomen. Namens de bisschop en namens de kerk biedt de heer [naam] zijn excuses aan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 Er zijn ongeveer vierenveertig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden. Klaagster is in het schooljaar [jaartal/jaartal] tweemaal door aangeklaagde op school aan haar borsten en tepels betast. Vervolgens is klaagster in een periode van ongeveer een jaar

regelmatig bij aangeklaagde op de pastorie gekomen. Hij betastte haar dan onder haar kleding. Hij kleepte haar uit en probeerde haar vaginaal te penetreren. Toen dat niet lukte, penetreerde hij haar anaal. Dit laatste is 6 à 7 keer gebeurd.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door de verklaring van de zus van klaagster. Uit die verklaring blijkt dat klaagster haar zo'n tien jaar geleden over het misbruik van aangeklaagde heeft verteld. De zus van klaagster weet de naam van aangeklaagde te vertellen.

Verder heeft mevrouw [naam] (fysiotherapeut) een verklaring afgelegd waaruit blijkt dat klaagster haar een aantal jaren geleden heeft verteld over misbruik door een kapelaan.

Tenslotte heeft mevrouw [naam], psychomotorisch therapeut en traumatherapeut, een verklaring afgelegd waaruit blijkt dat klaagster vanaf [jaartal] bij haar in behandeling is. Klaagster heeft haar verteld dat ze misbruikt is door de kapelaan van de middelbare school die godsdienstles gaf. Ze heeft tijdens de therapie verteld dat hij haar anaal verkrachtte.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas circa 14 jaar oud. Aangeklaagde was voor haar iemand waarin zij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6 Over het verzoek van klaagster om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de bisschop van Haarlem-Amsterdam de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 5 februari 2015 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mevrouw W.M. Veltman-Breddels en mevrouw mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door mr. H.L. Miedema, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.